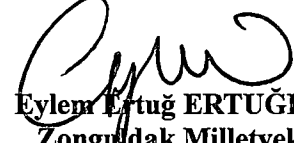

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan soruların, Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını talep ederim.

Eylem Ertuğ ERTUĞRUL
Zonguldak Milletvekili

Temiz ve sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı, Anayasamızın 56. maddesiyle güvence altına alınmış temel bir haktır. Bu anayasal yükümlülüğün gereği olarak devletin görevi; insan sağlığını ve ekosistemi tehdit eden hava kirliliği verilerini eksiksiz izlemek, şeffaf biçimde kamuoyuna sunmak ve bilimsel normlara uygun yasal limitleri hayata geçirmektir.

Zonguldak'ın Karadeniz Ereğli ilçesinde uzun süredir devam eden hava kirliliği izleme eksiklikleri sivil toplum kuruluşları (KERÇEP), çevre platformları ve tarafımızca Meclis gündemine taşınmış, yürütülen ısrarlı takibin ardından Kdz. Ereğli Hava Kalitesi İzleme İstasyonu'nda 25 Kasım 2025 tarihi itibarıyla PM2,5 ölçümleri sisteme yansıtılmaya başlanmıştır.

Ancak ölçümlerin yayınlanmaya başlaması tek başına yeterli bir adım olmamıştır. Bakanlığınız, PM10 parametresinde uyguladığı ulusal limit ve uyarı skala sistemini insan sağlığına çok daha derin ve geri dönüşmez zararlar veren PM2,5 (çapı 2,5 mikrondan küçük ince partikül madde) için halen yürürlüğe koymamıştır. Bu konuda CİMER üzerinden yapılan mükerrer başvurulara rağmen somut bir düzenleme yapılmamış yönetmelik düzeyindeki mevzuat boşluğu giderilmemiştir.

Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği'nde PM2,5 limit değerlerinin bulunmayışı nedeniyle Bakanlığınızın Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı göstergeleri gerçeği perdelemekte vatandaşlarımız soludukları havanın gerçek risk düzeyinden habersiz bırakılmaktadır.

Bakanlığınızın internet sitesinde yayınlanan Kdz. Ereğli Hava Kalitesi İstasyonu(HKİ) PM10 verisi ile hazırlanan tablodan görüleceği üzere 2026 yılı Ağustos ayının 735 saatinin (9 saatin verisi bulunmamaktadır) 286'sında (%39) İYİ OLMAYAN, CANLI YAŞAMINA ZARARLI tozlaşmaya maruz kalmıştır. Bakanlığınızın verisine göre 9 Ağustos saat 15:00'te (3.551 µg/m3) ve 11 Ağustos 9:00'da (3.654 µg/m3) resmen zehir solunmuştur.

Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği'nin günlük sınır değeri Ağustos ayının 11 gününde aşılmıştır. Yılda en fazla 35 gün aşılabilir kabul edilen günlük ortalama limiti 12 ayda (Eylül 2025 – Ağustos 2026) 121 gün aşılmış, yönetmeliğin öngördüğü değerlerin 3,45 katı kötü havaya maruz kalmıştır.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) hava kalitesi kılavuzunda PM2,5 için belirlenen 24 saatlik nihai sınır değer 15 µg/m³'tür. Bakanlığınızın Kdz. Ereğli istasyonuna ait resmi ölçüm verileri incelendiğinde, 2026 yılı Ağustos ayı boyunca ölçüm yapılan 688 saatin 344 saatinde DSÖ sınır değeri aşılmış, vatandaşlarımız tam anlamıyla canlı yaşamına zararlı ve yoğun bir tozlaşmaya maruz bırakılmıştır. Ayrıca 56 saat boyunca veri akışının kesilmesi, izleme altyapısının sürekliliği konusundaki zafiyeti bir kez daha ortaya koymuştur.

31.8.2025

Ağır sanayi tesislerinin yoğun olduğu Kdz. Ereğli’de, doğrudan solunum yollarına ve kan dolaşımına karışarak kanser başta olmak üzere kardiyovasküler ve solunum yolu hastalıklarını tetikleyen PM2,5 kirliliğinin sınırsız ve kontrolsüz bırakılması halk sağlığı açısından kabul edilemezdir.

Bu bağlamda;

1. Dünya Sağlık Örgütü ve uluslararası çevre normları tarafından kanserojen etkisi kesinleşmiş olan PM2,5 kirleticisi için ülkemizde yasal limit değerler ve hava kalitesi indeks skalası ne zaman belirlenecektir? Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği’nde bu yönde bir revizyon takvimi bulunmakta mıdır?
2. CİMER üzerinden vatandaşlar ve çevre örgütleri tarafından PM2,5 limitlerinin tanımlanması talebiyle iletilen başvuruların yanıtı kalmasının ve mevzuatsal boşluğun sürdürülmesinin gerekçesi nedir?
3. Kdz. Ereğli Hava Kalitesi İstasyonu verilerine göre 2026 Ağustos ayında ölçüm yapılan sürenin neredeyse yarısında DSÖ limitlerinin üzerinde PM2,5 kirliliği solunmuş olması karşısında Bakanlığınız bölgede herhangi bir olağanüstü denetim mekanizması işletmiş midir?
4. Ağustos 2026 verilerinde Kdz. Ereğli istasyonunda tespit edilen 56 saatlik veri kesintisinin nedeni nedir? İstasyonların kesintisiz ve kalibre edilmiş ölçüm yapmasını güvenceye alacak hangi teknik önlemler uygulanmaktadır?
5. Ağır sanayi tesislerinin bulunduğu Kdz. Ereğli’de özellikle gece saatlerinde yoğunlaşan partikül madde emisyonlarına karşı, tesislerin baca gazı filtreleme sistemleri ve hammadde standartları 7/24 esasına göre gerçek zamanlı olarak denetlenmekte midir? Son 1 yıl içerisinde ilçedeki sanayi kuruluşlarına çevre mevzuatına aykırılıktan ötürü uygulanan idari ve cezai yaptırımlar nelerdir?
6. Yalnızca tek bir istasyonla temsil edilmeye çalışılan Kdz. Ereğli’de, sanayi zone, yoğun yerleşim yerleri ve rüzgâr koridorları dikkate alınarak hava kalitesi izleme ağı yeni istasyonlarla desteklenecek midir?
7. Türkiye genelinde hava kalitesi izleme istasyonlarının kaçında aktif olarak PM2,5 ölçümü yapılabilmektedir? PM2,5 ölçümü yapamayan istasyonların tamamında bu donanımın yaygınlaştırılmasına dönük bütçe ve yatırım planlaması ne aşamada?